

national economy management under the conditions of decentralisation in the process of steering the territories of Ukraine out of crisis. We believe that decentralisation acts as an integral part of anti-crisis management and as a process that via transference of rights and powers from central to local authorities makes it possible to improve the level of management, to determine the development prospects based on the use of available resources and definition of local needs, to ensure a stable and non-deficient activity of economic subjects in the state. The paper analyzes methodology and organization of solving the problems of anti-crisis management in the process of implementing the decentralisation reform. It has been revealed that all resources in the framework of decentralisation reform should be used directly for management and coordination of the activities of the social and economic system of Ukraine to preserve its integrity. The result is implementing recommendations for maintaining a stable economic situation in the territories and an optimal flow of processes as well as timely response to environmental demands. It has been found out that for the development of national economy it is effective to create a rational interaction between anti-crisis management of the national economy and decentralisation, which will cover a set of functions, methods, principles and means of management, main tasks and objectives, forms, structures and technologies for the effective use of tools and resources of the system. It has been emphasized that anti-crisis management cannot exist without effective and reliable tools for diagnosing and overcoming crises. The importance of the study lies in the implementation of the provisions that anti-crisis management of the national economy has under the conditions of decentralised environment, ensured with the use of stimulating instruments of anti-crisis management and new forms of economic activity. This procedure, that involves diverse methods and focus on the basic principles, should be implemented comprehensively in the economic, social and environmental spheres.

Keywords: decentralisation, anti-crisis management, crisis, national economy, territorial entities, reform.

Одержано 10.11.2018 р.

УДК 327; 379.8

DOI:10.31339/2313-8114-2018-2(10)-14-20

Захарін Сергій Володимирович,

д.е.н., професор, професор,

Тяньцзиньський університет іноземних мов (КНР),

Лі Інін,

PhD, професор, директор,

Інститут Тяньцзиньського університету іноземних мов (КНР),

Смирнов Євген Валерійович,

к.е.н., доцент,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

ЕКОНОМІЧНІ ВАЖЕЛІ СТИМУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТОКУ МІЖ КИТАЙСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ ТА УКРАЇНОЮ

В науковій праці викладено результати дослідження стану та проблем міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму. Визначено, що потенціал міжнародного співробітництва між Китайською Народною Республікою та Україною у сфері туризму використовується недостатньо. Метою статті є викладення результатів дослідження з проблем економічного стимулювання туристичного потоку між КНР та Україною. Проаналізовано нормативно-правову базу регулювання міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму. Визначено тенденції в'їзду громадян КНР до України. Ідентифіковано ключові проблеми, що можуть мати негативний вплив на активізацію туристичного потоку з Китаю до України та з України до Китаю. Вказано на наявність візових обмежень, а також про можливі шляхи взаємного спрощення візових процедур (формальностей). Виявлено тенденцію збільшення кількості туристичних продуктів, що представлені на ринках туристичних послуг обох держав, які передбачають можливості взаємного відвідування. Виділено найбільш популярні туристичні дестинації України для громадян Китаю та Китаю для громадян України. Описано можливості збільшення туристичних потоків за рахунок збільшення потенціалу співробітництва у тематичних сегментах (за видами туризму). Внесено науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на оптимізацію міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму. Перспективним напрямом подальших розвідок у даній проблематиці є виявлення на ринках туристичних послуг обох країн, у першу чергу із застосуванням методів маркетингового аналізу, «ринкових ніш», в яких можуть бути розроблені та реалізовані економічно доцільні туристичні продукти.

Ключові слова: туризм, туристичні потоки, візові обмеження, міжнародне співробітництво, Китайська Народна Республіка, Україна.

ВСТУП

На туристичному ринку України представлено багато туристичних продуктів із можливістю відвідати різні курорти та міста КНР. У той же час Україна (в особі різних органів державної влади та управління) намагається активізувати туристичні прибуття із КНР. Однак, потенціал міжнародного співробітництва між Китайською Народною Республікою та Україною у сфері туризму використовується недостатньо. Зокрема, за оцінкою експертів, обсяги взаємних туристичних відвідувань, не дивлячись на їхню позитивну динаміку, є доволі незначними. Потенційні споживачі туристичних послуг обох країн відзначають слабку поінформованість про туристичні продукти та можливості подорожувань до країни-партнера. Даються взнаки візові обмеження, які є об'єктивним чинником, що стримує міжнародний туризм.

Постановка проблеми. Згідно нашої гіпотези, міжнародне співробітництво між КНР та Україною у сфері туризму має потенціал до активізації. Про це свідчать, зокрема, доволі незначні обсяги взаємних туристичних відвідувань (вказані обсяги можуть бути значимо збільшені). Україна, окрім того, потребує модернізації туристичної, курортної та готельної інфраструктури, і це завдання на взаємовигідних засадах може бути виконане із залученням китайських партнерів (у тому числі інвесторів, технологів, проектних та будівельних організацій). Невирішеною проблемою співробітництва між КНР та Україною у сфері туризму залишається усунення візових бар'єрів, про що неодноразово повідомлялося у періодиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом з'являється чимало публікацій з актуальних питань українсько-китайського співробітництва за різними напрямками, у тому числі у сфері туризму [1; 8]. Наголошується на перспективності співробітництва з китайськими партнерами, необхідності посилення інвестиційної та інноваційної взаємодії [4; 9]. Окрім того, у наукових працях надано тлумачення міжнародно-правової бази регулювання спільної туристичної діяльності операторів обох країн [2; 5; 7]. Однак проблеми активізації туристичного потоку між КНР та Україною мають бути осмислені з новітніх позицій, зважаючи на сучасні виклики глобального розвитку та складну політичну і економічну ситуацію в Україні.

Мета статті (постановка проблеми). Мета статті – викладення результатів дослідження з проблем економічного стимулювання туристичних потоків між КНР та Україною.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ключовим напрямом організації міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму, курортів та готельного господарства є нормативно-правова регламентація відповідних форм та інструментів співробітництва. За повідомленням Міністерства закордонних справ України, нині договірно-правова база двосторонніх відносин налічує понад 300 документів, у тому числі

майже 200 документів основного списку (угоди і договори) [3].

Одним із перших міжнародно-правових документів, укладених Китайською Народною Республікою та Україною, стала Угода між Урядом України і Урядом Китайської Народної Республіки про взаємні поїздки громадян (Угоду підписано 31 жовтня 1992 р., набула чинності 02 березня 1993 р.), якою врегульовано окремі питання щодо поїздок громадян однієї країни до іншої, а також деякі особливості оформлення віз [8]. 05 грудня 2013 р. було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Державним агентством України з туризму та курортів та Національною туристичною адміністрацією Китайської Народної Республіки про сприяння груповим поїздкам китайських туристів до України [6] (надалі – Меморандум).

Згідно статті 1 Меморандуму, китайська Сторона призначатиме туристичні агентства у Китаї, які уповноважені Національною туристичною адміністрацією КНР (КНТА) займатися поїздками китайських туристів за кордон, організувати групові закордонні туристичні поїздки китайських туристів в Україну. Українська Сторона для організації групових туристичних поїздок китайських туристів до України, відповідно до законодавства України, призначатиме або рекомендуватиме туристичні агентства, які надають послуги з організації в'їзного туризму та зацікавлені в організації групових поїздок китайських туристів (далі – «українські приймаючі туроператори») [6].

Згідно статті 2 Меморандуму, сторони захищатимуть законні права та інтереси китайських громадян, що подорожують до України туристичними групами, вивчатимуть шляхи заснування обміну інформацією з безпеки туризму та механізм координації та розвитку співробітництва з реагування на надзвичайні ситуації туристів та страхування в туризмі. Українська Сторона взяла на себе зобов'язання встановити телефонні гарячі лінії для консультацій і надання швидкої допомоги китайським туристам. У цій же статті вказано, що сторони вживатимуть заходів для забезпечення безпечних та зручних умов оплати із використанням міжнародних платіжних карток, зокрема китайської «UnionPay» [6].

У статті 3 Меморандуму китайська сторона бере на себе зобов'язання просити громадян КНР, аби вони прибували до України та залишали територію України групами. Відповідно, українська сторона взяла на себе зобов'язання просити українських приймаючих туроператорів призначити туристичного гідів кожній групі, який допомагатиме вирішувати будь-які проблеми, з якими можуть зіткнутися китайські туристи під час всієї подорожі в Україну, шляхом взаємних консультацій із китайським керівником туристичної групи [6].

Положення статті 4 унормовують деякі особливості сприяння у оформленні віз для китайських туристичних груп, а також полегшення доступу китайських туроператорів, турагентів та гідів до візових та консульських установ України. У той же час пунктом 4 зазначеної статті визначено, що Посольство

України в Китайській Народній Республіці або Консульства України на території Китайської Народної Республіки не прийматимуть документів для отримання віз в Україну для китайських туристичних груп від будь-якого китайського туристичного агентства, організації, приватної особи, або які подані від імені китайських туристичних груп будь-якими організаціями або громадянами України та інших країн, які проживають у Китаї, крім призначених китайських туристичних агентств [6].

Аналіз положень вказаного Меморандуму дозволяє зробити висновок, що його положення спрямовані на захист прав та інтересів китайських туристів, що перебувають на території України у складі організованих туристичних груп. Китайська сторона взяла на себе певний обсяг обов'язків щодо сприяння розвитку виїзному туризму до України лише щодо тих туристів (споживачів туристичних послуг), що скористалися послугами уповноважених китайських туроператорів або турагентств (які, в свою чергу, мають відповідати певним критеріям, встановленим Національною туристичною адміністрацією Китайської Народної Республіки).

Своєю чергою, Україна в односторонньому порядку ухвалила рішення про суттєве полегшення візових обмежень для громадян КНР. Зокрема, було значно спрощено процедуру отримання віз громадянам КНР, які здійснюють індивідуальні туристичні подорожі, або знаходяться на території України транзитом.

В Китаї, у столиці – місті Пекін, працює

Посольство України у Китайській Народній Республіці, а у двох містах – Шанхаї та Гуанчжоу – працюють Генеральні консульства України [2]. До цих установ можуть звертатися китайські громадяни, які бажають здійснити індивідуальні поїздки до України.

Окрім того, в Пекіні, Шанхаї та Гуанчжоу працюють акредитовані українські Візові центри, які надають китайським громадянам послуги з прийому та оформленні заяв про видачу візи для в'їзду в Україну [1]. Заявники мають змогу подати документи для оформлення українських віз у зручному для них форматі та, за бажанням, отримати низку додаткових послуг (виготовлення фотокарток, переклад та копіювання документів, оформлення полісів медичного страхування, кур'єрські послуги, СМС-інформування, обслуговування у залах підвищеного комфорту) [1; 10].

Також слід звернути увагу, що позитивний ефект від реалізації Меморандуму зможуть відчути не лише китайські туристи, що подорожують у складі організованих груп, але також і індивідуальні туристи (зокрема, в частині встановлення додаткових гарантій та механізмів безпеки китайських туристів, а також спрощення порядку оплати товарів та послуг із використанням міжнародних платіжних карт, емітованих у КНР).

За нашою оцінкою, вжиті заходи, у тому числі в частині реалізації положень вказаного Меморандуму, справляє позитивний вплив на динаміку туристичних поїздок китайських громадян до України, що підтверджується даними таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка в'їзду громадян КНР до України

	2013	2014	2015	2016	2017
В'їзд громадян КНР до України, осіб	18128	11308	12966	19599	29 561
Зміна за рік, осіб	1590	-6820	1658	6633	9962

Складено та розраховано авторами за даними Держстату (на основі даних Держприкордонслужби) [7]

Як вбачається з даних поданої таблиці, протягом 2013-2017 рр. (за виключенням 2014 р.) кількість китайських громадян, які в'їхали в Україну, зростає. Зменшення у 2014 р. кількості китайських громадян, які в'їхали в Україну, пояснюється вочевидь їхнім побоюваннями у зв'язку із початком збройного конфлікту на сході України та загальним ускладненням безпекової ситуації. Показово, що у 2015, 2016 та 2017 рр. збільшувалися не лише кількість китайських громадян, які в'їхали в Україну, але й також обсяги приросту (у 2015 р. – на 1658 осіб, у 2016 р. – на 6633 особи, у 2017 р. – на 9962 особи). Вочевидь, ця позитивна динаміка пояснюється сумлінною реалізацією сторонами низки заходів, у тому числі в рамках виконання положень вказаного Меморандуму.

Положення вказаного Меморандуму справляють позитивний вплив не лише на сферу організації послуг, але й на інші види економічної діяльності, що задіяні у виробництві туристичних послуг. Зрозуміло, що організовані туристичні групи китайських туристів розміщуються у закладах готельного господарства, що пройшли належну сертифікацію. Відтак, збільшення кількості китайських громадян, що в'їхали в Україну,

створює додатковий платоспроможний попит на українському ринку готельних послуг [10, с. 88]. Крім того, за повідомленням АТ «Укрпрофоздоровниця», серед споживачів курортних послуг є громадяни КНР. Відтак, курортні заклади займаються вирішенням питання щодо підвищення доступності курортних та супутніх послуг для китайських громадян. Зокрема, йдеться про розробку інформаційних буклетів китайською мовою, а також про організацію відеофільму про курортний потенціал України, націленого на китайську аудиторію [10, с. 89].

Ми зумисно не подаємо даних про кількість в'їздів українських громадян до Китайської Народної Республіки, хоча ці дані є загальнодоступними та розміщуються на сайті Держстату України. На наш погляд, ці дані не відображають реальної динаміки поїздок українських громадян до Китайської Народної Республіки, у тому числі з метою туризму. Щоправда, таке становище спостерігається щодо даних в'їзду українських громадян не лише до КНР, а і до будь-якої іншої держави світу, оскільки в Україні не створено механізму (інструментів) моніторингу збору актуальної інформації щодо виїзду громадян, у тому числі щодо кінцевої країни виїзної дестинації, а також

щодо мети поїздки. Облік мети подорожі українських громадян, що виїжджають за кордон, здійснюється в основному на основі даних, що надаються уповноваженій українській установі у добровільному порядку [2].

У той же час на українському ринку туристичних послуг спостерігається збільшення кількості туристичних продуктів, що передбачають відвідування Китайської Народної Республіки [5, с.298]. Зокрема, згідно даних експрес-моніторингу, нині понад 30 українських туроператорів надають послуги щодо туристичних поїздок громадян у складі організованих туристичних груп на регулярній основі (у наперед визначені дати). Ці туроператори також отримали акредитацію у консульському відділі Посольства Китайської Народної Республіки в Україні і мають право подавати документи українських громадян для отримання туристичної візи по спрощеній процедурі.

Найбільш популярні серед українських громадян туристичні маршрути територією Китаю пролягають через найбільші міста – Пекін, Шанхай, Гуанчжоу, а також через міста, які мають значний курортний потенціал – Сан'я, Байдахе. Також користуються популярністю окремі міста, що мають культурне значення – Харбін, Сучжоу, Нанкін, Шенжень та ін. Нещодавно було апробовано чартерну програму на острів Хайнань (маршрут за напрямом Київ – Сан'я – Київ, виконує українська авіакомпанія), який є морським курортом та має значний курортний потенціал.

Найбільш популярні серед китайських громадян туристичні маршрути територією України також пролягають через найбільші міста – Київ, Одеса, Львів, а також через міста, що мають значне культурно-історичне значення та мають зручне розташування – Чернігів, Переяслав-Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Біла Церква.

На нашу думку, в процесі міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки у сфері туризму слід приділити увагу активізації розвитку взаємних поїздок громадян у так званих «тематичних сегментах». Йдеться, зокрема, про діловий туризм (корпоративний туризм), освітній туризм, шопінг-туризм тощо.

Значні перспективи має корпоративний туризм, перш за все через необхідність пошуків економічного співробітництва між двома країнами, особливо у сфері інновацій та високих технологій [4, с. 103]. Згідно наявних оцінок, найбільший потенціал корпоративного співробітництва зосереджено у сферах машинобудування (у тому числі літакобудування та суднобудування), енергетики, енергозбереження, аграрних технологій, мікроелектроніки [4, с. 105]. Зростає потенціал освітнього туризму, оскільки значна кількість українських студентів прагнуть опанувати китайську мову та здобути вищу освіту у китайських університетах. Окрім того, все ще залишається зацікавленість китайських абітурієнтів у навчанні в українських закладах вищої освіти. Також, з недавнього часу у чотирьох китайських університетах почали вивчати українську мову.

На основі проведеного аналізу можемо виділити кілька об'єктивних проблем, що гальмують повноцінну реалізацію потенціалу міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму.

Серед найбільш відчутних проблем слід виділити відсутність міжнародного механізму взаємодії уповноважених органів обох держав. Нині основними інструментами міжнародної взаємодії Китайської Народної Республіки та України у різних сферах двостороннього порядку денного є традиційні дипломатичні контакти по лінії Міністерств закордонних справ, а також робота Комісії зі співробітництва між Урядом України та Урядом КНР. У структурі згаданої комісії створено низку підкомісій, у тому числі з питань торговельно-економічного співробітництва, з питань науково-технічного співробітництва, з питань співпраці у космічній галузі, з питань співпраці в галузі освіти, з питань співробітництва у сфері культури. Як видно з поданого переліку, окремої підкомісії з питань розвитку співробітництва у сфері туризму не створено. Вказане об'єктивно не сприяє розвитку міжнародного співробітництва між Китайською Народною Республікою та Україною у сфері туризму, курортів та готельного господарства.

Вказані питання слід обговорювати з урахуванням загального політичного діалогу між двома країнами, а також на основі принципового рішення України щодо участі у ініціативі «Один пояс – Один шлях». Слід врахувати, що реалізація спільних проектів у сфері туризму, курортів та готельного господарства повністю відповідає завданням, сформульованим у ініціативі «Один пояс – Один шлях».

Оскільки туризм є особливим видом економічної діяльності, проблематика активізації співробітництва у туристичній сфері може обговорюватися та вирішуватися в межах роботи підкомісії з питань торговельно-економічного співробітництва. Натомість порядок денний роботи згаданої комісії засвідчує, що на засіданнях вказаної підкомісії питання розвитку співробітництва у сфері туризму, курортів та готельного господарства майже не обговорюються.

Значною проблемою активізації міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму є наявність візових бар'єрів. Зокрема, нині вартість оформлення китайської візи для українських громадян становить 1800 грн., що значно перевищує вартість віз інших країн. Окрім того, суттєво обмежено можливість оформлення так званих «мультивіз», які дають право багаторазового відвідування країни. Окрім того, за відгуками українських туристів, підвищити зручність оформлення китайських віз можливо через встановлення механізму попереднього запису на відвідування Консульської установи КНР у наперед визначений час (нині відвідування Консульської установи КНР відбувається у режимі «живої черги», через що заявники змушені витратити кілька годин на подачу документів та стільки ж часу – на їхнє

отримання).

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведене дослідження дало змогу сформулювати низку науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій, спрямованих на активізацію міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму:

1. Доцільно створити механізм моніторингу міжнародного співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму. Такий механізм на рівні експертів може бути створений в стислі терміни в рамках роботи Підкомісії з питань торговельно-економічного співробітництва. Також доцільний моніторинг діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що займаються організацією туристичних поїздок громадян (туроператорів, турагентів, кур'єрів) в частині надання повної та достовірної інформації про правила перебування та туристичні об'єкти іншої країни.

2. Слід ухвалити управлінське рішення про створення у КНР української торгово-економічної місії, одним із завдань якої є здійснення некомерційного маркетингу українських туристичних об'єктів серед китайської аудиторії, інформування китайських громадян-потенційних туристів – про туристичні можливості України, надання практичної допомоги китайським туроператорам у налагодженні співробітництва з українськими туроператорами.

3. У порядок денний роботи підкомісії з питань торговельно-економічного співробітництва Комісії зі співробітництва між Урядом України та Урядом КНР слід включити актуальні питання міжнародного

співробітництва Китайської Народної Республіки та України у сфері туризму. Вказані питання слід обговорювати з урахуванням загального політичного діалогу між двома країнами, а також на основі принципового рішення України щодо участі у ініціативі «Один пояс – Один шлях».

4. Важливим напрямом активізації взаємних туристичних потоків є усунення візових обмежень. Доцільно запропонувати китайській стороні розглянути можливість відкриття Візових центрів КНР у найбільших містах України, а також запровадити спрощені інструменти оформлення віз для здійснення короткострокових туристичних поїздок. Окрім того, сторонам слід обговорити питання про зниження вартості послуг консульських установ.

5. Одним із напрямів активізації міжнародного співробітництва КНР та України є розвиток тематичних (спеціальних) видів туризму, у першу чергу корпоративного та освітнього туризму. Доцільно запровадити інструменти спрощеного доступу українських підприємств, наукових установ, вищих навчальних закладів до виставкових заходів іншої сторони. Слід популяризувати можливості вищих навчальних закладів обох країн на засадах взаємовигідного партнерства, стимулювати укладення договорів (меморандумів) між вищими навчальними закладами обох країн про співробітництво в освітніх сферах, надати підтримку програмам академічних обмінів.

Перспективним напрямом подальших розвідок у даній проблематиці є виявлення на ринках туристичних послуг обох країн, у першу чергу із застосуванням методів маркетингового аналізу, «ринкових ніш», в яких можуть бути розроблені та реалізовані економічно доцільні туристичні продукти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Відкриття Візових центрів України у Китаї / Офіційний сайт Посольства України в Китайській Народній Республіці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://shanghai.mfa.gov.ua/ua/news/embassy-news/62358-vidkrittya-vizovogo-centra-ukrajini-u-kitaji>.
2. Добровільна реєстрація українських громадян при подорожах за кордон / Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://shanghai.mfa.gov.ua/ua/news/consular-news/63206-dobrovilyna-rejestracija-ukrajinsykih-gromadyan-pri-podorozhah-za-kordon>.
3. Договірні-правова база між Україною та Китаєм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/legal-acts>.
4. Захарін, С. В. Стимулювання інноваційної діяльності корпоративного сектору / С. В. Захарін // Фінанси України. – 2006. – № 7. – С. 101-107.
5. Захарін, С. В. Сталий розвиток сфери туристичних послуг: глобальні тенденції, міжнародна взаємодія, уроки для України / С. В. Захарін, В. П. Соболев, Ю. В. Мельник // Економічний вісник університету. – 2013. – Вип. 20/3. – С. 297-302.
6. Меморандум про взаєморозуміння між Державним агентством України з туризму та курортів та Національною туристичною адміністрацією Китайської Народної Республіки про сприяння груповим поїздкам китайських туристів до України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_104.
7. Туризм. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
8. Угода між Урядом України і Урядом Китайської Народної Республіки про взаємні поїздки громадян [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_052.
9. Ярошенко, С. Місце України в глобальних стратегіях Китаю / С. Ярошенко. – К.: МЦПД, 2015. – 44 с.
10. Antonishin A. P. Metody a technologie pro stimulaci rozvoje cestovniho ruchu ve velkem prumyslovem meste (na prikladu Tianjin, Cina) / A. P. Antonishin, I. Li, S. V. Zakharin // Modern Science. – 2017. – № 7. – P. 87-91.

REFERENCES

1. Vidkryttja Vizovykh centriv Ukrainy u Kytaji [New Ukraine Visa Application Centres launched in China]. Retrieved from: <https://shanghai.mfa.gov.ua/ua/news/embassy-news/62358-vidkryttja-vizovogo-centra-ukrajini-u-kitaji> [in Ukrainian].
2. Dobroviljna rejestracija ukrajinsjkykh ghromadjan pry podorozhakh za kordon [Voluntary registration of Ukrainian citizens when traveling abroad]. Retrieved from: <https://shanghai.mfa.gov.ua/ua/news/consular-news/63206-dobroviljna-rejestracija-ukrajinsjkykh-ghromadyan-pri-podorozhah-za-kordon> [in Ukrainian].
3. Doghovirno-pravova baza mizh Ukrajinu ta Kytajem [Legal basis of Ukraine and China]. Retrieved from: <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/legal-acts> [in Ukrainian].
4. Zakharyn, S. V. (2006). Stymuluvannia innovaciinoi dialnosti korporatyvnogo sekoru [Stimulation of innovative activity of the corporate sector]. *Finansy Ukrainy – Finance Ukraine*, 7, 101-107 [in Ukrainian].
5. Zakharin, S. V., Sobol, V. P., Melnik, Y. V. (2013). Stalui rozvitok sfery turistishnich poslug: globalny tendencii, mignarodna vzaemodia, uroki dlia Ukraini. *Ekonomichiy vicnik universytetu – Economic Bulletin of the University*, 20/3, 297-302 [in Ukrainian].
6. Memorandum pro vzajemorozuminnja mizh Derzhavnym aghentstvom Ukrainy z turyzmu ta kurortiv ta Nacionaljnoju turystychnuju administraciju Kytajsjkoji Narodnoji Respubliki pro spryannja ghropovym pojizdkam kytajsjkykh turystiv do Ukrainy. Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_104 [in Ukrainian].
7. Turyzm [Tourism]. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from: <http://ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
8. Ughoda mizh Urjadom Ukrainy i Urjadom Kytajsjkoji Narodnoji Respubliki pro vzajemni pojizdky ghromadjan. Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_052 [in Ukrainian].
9. Jaroshenko, Je. (2015). Misce Ukrainy v globaljnykh strategijakh Kytaju [Ukraine's Place in China's Global Strategies]. Kiev: MCPD [in Ukrainian].
10. Antonishin, A. P., Li I., Zakharin, S. V. (2017). Metody a technologie pro stimulaci rozvoje cestovniho ruchu ve velkem prumyslovem meste (na prikladu Tian'jin, Cina). *Modern Science*, 7, 87-91 [in Czech].

Захарин Сергей Владимирович, Ли Инин, Смирнов Евгений Валерьевич. ЭКОНОМИЧЕСКИЕ РЫЧАГИ СТИМУЛИРОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОГО ПОТОКА МЕЖДУ КИТАЙСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКОЙ И УКРАИНОЙ

В научной работе изложены результаты исследования состояния и проблем международного сотрудничества КНР и Украины в сфере туризма. Определено, что потенциал международного сотрудничества между Китайской Народной Республикой и Украиной в сфере туризма используется недостаточно. Целью статьи является изложение результатов исследования по проблемам экономического стимулирования туристического потока между КНР и Украиной. Проанализирована нормативно-правовая база регулирования международного сотрудничества КНР и Украины в сфере туризма. Определены тенденции въезда граждан КНР в Украину. Идентифицированы ключевые проблемы, которые могут оказать негативное влияние на активизацию туристического потока из Китая в Украину и из Украины в Китай. Указано на наличие визовых ограничений, а также о возможных путях взаимного упрощения визовых процедур (формальностей). Выявлена тенденция увеличения количества туристических продуктов, представленных на рынках туристических услуг обоих государств, предусматривающих возможности взаимного посещения. Выделены наиболее популярные туристические дестинации Украины для граждан Китая и Китая для граждан Украины. Описаны возможности увеличения туристических потоков за счет увеличения потенциала сотрудничества в тематических сегментах (по видам туризма). Внесены научно обоснованные предложения и рекомендации, направленные на оптимизацию международного сотрудничества КНР и Украины в сфере туризма. Определены перспективы научных исследований в данном направлении. Перспективным направлением дальнейших исследований в данной проблематике является выявление на рынках туристических услуг обеих стран, в первую очередь с применением методов маркетингового анализа, «рыночных ниш», в которых могут быть разработаны и реализованы экономически целесообразные туристические продукты.

Ключевые слова: туризм, туристические потоки, визовые ограничения, международное сотрудничество, Китайская Народная Республика, Украина.

Zaharin Sergey V., Li Yining, Smirnov Yevhenii V. ECONOMIC LEVERS OF STIMULATING TOURIST FLOW BETWEEN THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA AND UKRAINE

The scientific work presents the results of a study of the state and problems of international cooperation between China and Ukraine in the field of tourism. It has been determined that the potential of international cooperation between the People's Republic of China and Ukraine in the field of tourism is not used sufficiently. The purpose of the article is to present the results of a study on the problems of economic stimulation of the tourist flow between the PRC and Ukraine. The regulatory framework for the regulation of international cooperation of China and Ukraine in the field of tourism has been analyzed. Trends in the entry of Chinese citizens to Ukraine have been identified. The key problems that may have a negative impact on the intensification of the tourist flow from China to Ukraine and from Ukraine to China have been identified. The presence of visa restrictions, as well as possible ways of mutual simplification of visa procedures (formalities) have been indicated. The tendency of increasing the number of tourism products, presented in the markets of

tourist services of both countries, providing for the possibility of mutual visits has been identified. The most popular tourist destinations of Ukraine for citizens of China and China for citizens of Ukraine have been highlighted. The possibilities of increasing tourist flows by increasing the potential for cooperation in the thematic segments (by type of tourism) have been described. Scientifically based proposals and recommendations aimed at optimizing the international cooperation of China and Ukraine in the field of tourism have been made. The prospects of scientific research in this direction have been determined. A promising direction for further research in this problem is the discovery in the markets of tourist services of both countries, first of all using marketing analysis methods, of "market niches", in which economically expedient tourism products can be developed and implemented.

Keywords: tourism, tourist flows, visa restrictions, international cooperation, People's Republic of China, Ukraine.

Одержано 27.10.2018 р.

УДК 336.6

DOI:10.31339/2313-8114-2018-2(10)-20-28

Кужелєв Михайло Олександрович,

д.е.н., професор,

директор Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи,

Університет державної фіскальної служби України,

Плахотнюк Володимир Віталійович,

здобувач кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,

Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи,

Університет державної фіскальної служби України

Стабіас Сергій Миколайович,

аспірант,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ КОРПОРАТИВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Стаття присвячена дослідженню напрямів конкурентоспроможності національного ринку корпоративних цінних паперів. Проведено аналіз сучасного стану ринку корпоративних цінних паперів та показників його діяльності за 2009-2017 рр., а також особливостей організації ринку цінних паперів у розвинутих країнах світу, специфіки функціонування моделі організації вітчизняного фондового ринку. Мета статті – проаналізувати підходи до розвитку ринку корпоративних цінних паперів та систематизувати їх в механізм підвищення рівня його конкурентоспроможності. У статті розглянуто можливі підходи до вирішення проблем, що гальмують процес розвитку та функціонування ринку. Запропоновано шляхи вирішення цих проблем для подальшого розвитку національного ринку корпоративних цінних паперів та його інтеграцію на світовий ринок. Проаналізовано необхідні складові для створення конкурентного ринку корпоративних цінних паперів в Україні з ефективним механізмом обігу цінних паперів, захистом прав та інтересів його учасників тощо. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в систематизації основних підходів до розвитку національного ринку корпоративних цінних паперів та підвищення його конкурентоспроможності, визначено, що майбутній розвиток ринку цінних паперів в Україні фактично неможливий без поетапного, поступового реформування більшості його складових. Методологія дослідження базувалася на індуктивному, дедуктивному, раціональному та системному підходах, математичному, статистичному аналізі основних економічних показників функціонування ринку корпоративних цінних паперів та аналізі міжнародного досвіду функціонування ринків цінних паперів (у статті узагальнено досвід країн ЄС та США, виокремлено основні підходи організації ринку, впровадження яких в Україні мало б позитивний ефект). Практичне значення має систематизація основних підходів в поетапний механізм реформування ринку корпоративних цінних паперів, для усунення його функціональних недоліків, підвищення рівня конкурентоспроможності та його повна інтеграція на світовий фінансовий ринок.

Ключові слова: ринок фінансових послуг, фондовий ринок, корпоративні цінні папери, облігації, акції.

ВСТУП

Постановка проблеми. Національний ринок корпоративних цінних паперів є багатогранною соціально-економічною системою, адже він сприяє акумуляції тимчасово вільних коштів та заощаджень

юридичних і фізичних осіб та їх трансформації у інвестиційний капітал, який перерозподіляється у соціальну та економічну сфери; позитивній динаміці розвитку соціальної структури суспільства; структурній перебудові економіки; підвищенню достатку домогосподарств та підприємств шляхом